Anul al 55-lea 14 Pagini EXEMPLARUL { In România? 3 lei / In străinătate: 6 lei 14 Pagini Nr. 117 Duminica 1 Mai 1938
P IIII
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-lé P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful postal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Scumpete și specula

Ne plângem cu toții de scumpete. Plângerea noastră este perfect întemeiată. Vedem cum, dela o zi la alta, se urcă prețurile — mai ales la articolele de prima necesitate, la articole de care nu se poate lipsi nici cetățeanul cel mai cumpătat și care ar fi restrâns până la cea din urmă limită trebuințele existenții de toate zilele.

Vedem această continuă scumpire a vieții, o simțim în mod neplăcut, ba deseori chiar destul de dureros și în zadar căutăm să-i găsim o îndreptățire, o explicație cât de cât logică. De pildă, în Săptămâna Patimilor, nu s'a urcat nici tariful vamal pentru articolele aduse din străinătate, nici nu s'au înființat noui dări și taxe pentru articolele produse în țară.

Totuși, în ajunul sărbătorilor de Paști s'a produs dintr'odată o foarte simțitoare urcare la toate articolele și — ceeace interesa și atingea direct aproape unanimitatea cetățenilor — la articolele de primă consumație, cum sunt carnea, untul, ouăle etc.

Nu mai pomenim de pește, care ajunsese un articol de lux, de foarte mare lux: 300, 400 de lei chilogramul!

Și fiindcă nu există o explicație cât de cât întemeiată a acestui fenomen al scumpetei bruscе și excesive, faptul nu poate fi explicat într'altfel decât prin spiritul de specula, prin lăcomia fără frâu a oamenilor, cari în câțiva ani, în prea puțini ani, vor să câștige o avere ce ar fi normal să fie agonisită într'o viață de om.

E drept, cei indicați și învinuiți ca speculanți au și ei argumente de apărare: dări grele, cheltueli mari, marfa cumpărată prin intermediari etc.

Sunt argumente ce nu prea stau în picioare. Aceleași dări și taxe, aceleași cheltueli și aceiași intermediari existau și mai înainte de a se produce în mod brusc scumpirea, de care ne ocupăm.

Nimeni nu poate pretinde unui comerciant să vândă în pagubă. O asemenea pretenție ar fi absurdă. Mergem mai departe. Îi recunoaștem chiar dreptul să câștige în mod mulțumitor pentru dânsul. Dar de la a câștiga în mod mulțumitor, dar și onest, și până la a-ți cere pe un articol de două ori prețul cât îl costă pe el, este o deosebire, este o mare și nepermisă deosebire. Este ceeace numim „specula", specula nefiind altceva decât un câștig excesiv și ilicit.

Adevărul este că specula la noi se practică în condițiuni ce depășesc orice margini și orice cuviință. De sigur, nu e specula atunci când vinzi scump ceeace și tu ai cumpărat scump. Dar e specula neîngăduită, care se impune a fi sancționată, atunci când dumnea'a, comerciant, vinzi prea scump, ceeace ai plătit relativ eftin.

In ciuda tuturor deciziilor ce se iau de autorități, în ciuda tuturor sancțiunilor ce se anunță și a comisiilor ce se alcătuesc, specula se practică și la prăvălii, și la restaurante, și la localitățile balneare și climatice. In aceste din urmă localități, bunăoară, ți se cer pentru un apartament cât de modest chirii, a căror sumă, totalizată în trei sau, cel mult, patru ani, ar fi deajuns să-ți clădești un imobil propriu.

Și când te gândești că totul se produce din belșug și că mâna de lucru nu este scumpă, ești îndreptățit să tragi concluzia că ar trebui să fie țara unde viața să fie mai eftină, mult mai eftină decât în țările care nu întrunesc astfel de condițiuni și se alimentează cu produse ce le aduc din țări străine și uneori din țări de peste ocean.

Totuși, datorită speculei, viața, în raport cu veniturile marei majorități a cetățenilor, este mult mai scumpă decât ar fi trebuit să fie.

Prietenia franco-engleză

XX

Diplomația engleză a urmărit totdeauna pe continent o politică de echilibru, în raporturile de forțe ale Marilor Puteri. Câtă vreme Franța a avut — timp de cincisprezece ani după războiu — hegemonia militară a Europei, necesitățile acestei politici de echilibru au îndepărtat Londra de Paris. In momentul în care, — prin succesele ei in Africa Orientală și prin pregătirile ei militare, — Italia a dovedit că a devenit o Mare Putere de rangul întâiu, iar Germania, prin înarmările ei și prin inițiativele ei de politică internațională, incununate de succes, și-a reluat locul de Mare Putere mondială pe care-l avea înainte de războiu, solidaritatea dintre Franța și Marea Britanie s'a transformat într'o alianță de fapt.

Cauze organice explică în fapt comunitatea de interese între cele două state occidentale. Mari Puteri imperiale și Mari Puteri industriale, amândouă au nevoie de libertatea mărilor, care să le permită apărarea domeniului lor colonial și importul nestânjenit al materiilor prime necesare industriilor și apărării lor naționale. Țări cu desvoltare demografică slabă, ele sunt silite să-și pună în comun resursele lor de efective spre a restabili echilibrul, rupt în defavoarea lor de progresele populației în restul continentului. Forțele lor militare sunt complimentare. Flota britanică întregește insuficiențele forțelor navale franceze. Puternica armată franceză și organizația, care trece drept i-

ginot garantează indirect siguranța coastelor britanice și îngăduie formarea înceată a unei armate de uscat, în Anglia, care n'are serviciul obligator. In fine, regimurile lor politice interne democratice, insuflețite de dorința de a salva pacea, contribuie la strângerea legăturilor de solidaritate între cele două țări.

Comunitatea de interese dintre Franța și Marea Bri-

tanie și-a găsit expresia politică în diferite formule diplomatice. Imediat după războiu, întrucât Franța n'a izbutit să obție o frontieră naturală pe Rin, a trebuit să se mulțumească cu o clausă de garanție unilaterală anglo-americană. Refuzul Senatului Statelor-Unite de a ratifica tratatele de pace a făcut această garanție caducă încă din primele momente.

Cele două țări și-au desvoltat apoi raporturile amicale, în cadrul Societății Națiunilor. Incercările lor de a da siguranței colective o eficacitate practică prin protocolul din 1924 n'au izbutit, iar tentativa de a aplica în 1935 Italiei principiile art. 16 din pactul Societății Națiunilor a avut insuccesul răsunător, care a slăbit în măsura cunoscută influența Societății Națiunilor.

Prin pactul dela Locarno, în Octombrie 1925, se făcea prima experiență de asistență colectivă regională pe Rin în cadrul Societății Națiunilor. Cu acest prilej Reichul reintra în concertul european. Franța, Belgia și Germania se obligau să se abție dela orice act de agresiune, una contra celeilalte, iar Marea Britanie și Italia se obligau să dea asistența lor militară victimei agresiunii. Ocuparea zonei renane și denunțarea pactului de la Locarno de către cancelarul Hitler, la 7 Martie 1936, punea capăt acestei încercări idealiste de a face o pace trainică pe Rin. Denunțat unilateral în raporturile cu Germania, tratatul dela Locarno își păstra valoarea în raporturile cu celelalte p[illegible] Delegații Marei Brit[illegible] Franței, Italiei și Belgie[illegible] dunați la Londra, discut[illegible] formulau o serie de în[illegible]geri de garanție reci[illegible] pentru eventualitat[illegible] unei agresiuni germa[illegible]e. Italia, în plin conflict diplomatic cu Anglia și Franța, se abținea însă dela semnarea lor, iar Belgia — în urma nouii sale politici de neutralitate—obținea în 1937 o garanție de asistență unilaterală din partea Franței și Angliei. Ceiace a rămas din pactul de la Locarno este deci o convenție de asistență mutuală între Franța și Marea Britanie, care pe lângă comunitatea de interese politice și militare, constitue legătura juridică între cele două țări. Intregită de acorduri de state majoare, această înțelegere are valoarea și funcțiunile unei alianțe.

Declinul securității colective, politica faptelor îndeplinite făcută de Germania, nevoile comune ale siguranței în Mediterana au strâns din ce în ce mai mult solidaritatea dintre Londra și Paris. Formarea unui „guvern de apărare națională" în Franța înlătură azi unele temeri, pe care politica britanică le nutria cu privire la eficacitatea regimului din Franța și face posibilă vizita actuală la Londra a d-lor Daladier și Bonnet. Aceștia vor avea să examineze cu colegii lor britanici evenimentele noui și considerabile, din ultima vreme, ale politicii europene. Acordul anglo-italian impune o revizuire a politicii franceze față de Italia, după cum face necesară și o lămurire definitivă a atitudinii Italiei față de Spania. Anschlussul și recenta ofensivă a Germanilor Sudeți contra guvernului din Praga impun pe de altă parte necesitatea unei precizări a atitudinii britanice față de Europa dunăreană și balcanică.

Franța și Marea Britanie nu se pot dezinteresa de nici o regiune a lumii și în special de nici-o parte a Europei. Interesele și primejdiile [illegible] le impun o politică [illegible]gerea franco-britanică va [illegible]ești de sigur întărită din convorbirile de la Londra. Colaborarea celor două țări se va manifesta din ce în ce mai mult, prin punerea în comun a tuturor posibilităților de ordin politic, economic și militar și prin stabilirea unei atitudini comune față de toate marile probleme internaționale ale ceasului de față.

Reprezentațiile ansamblului Operei din Frankfurt la București

M. S. Regele Carol II și la reprezentația operei

A. S. R. Principesa Elisabeta au asistat, Joi seară, „Walkirya" dată de ansamblul din Frankfurt am Main, la Opera Română

A. S. R. Principele Paul a împlinit 45 ani

Intreaga Iugoslavie a sărbătorit Joi împlinirea vârstei de 45 ani de către A. S. R. Principele Paul.

Vecina și aliata noastră care nu și-a putut găsi consolația pierderei marelui ei Rege Alexandru decât în conducerea înpatriotism a Principelui Paul, a avut iar prilejul să-și manifes-

A. S. R. PRINCIPELE PAUL

teze devotamentul și recunoștința față de Acela care, de ani de zile, continuator leal și înțelept al marelui Rege Alexandru, veghiază asupra destinelor ei păstrând neștirbită autoritatea și prestigiul Coroanei, a cărei strălucire se revarsă asupra M. S. Regelui Petru, tânărul vlăstar hărăzit să ducă mai departe gloria poporului său.

Poporul român, aliat credincios al poporului iugoslav adânc pătruns de foloasele reciproce ale acestei alianțe, pusă exclusiv în interesul păcii, se asociază poporului iugoslav spre a ura A. S. R. Principelui Paul, viață lungă și fericită.

Un adevăr istoric confirmat în 1938

Mărturia fostului judecător de instr[illegible] al atentatului dela Serajevo din 1[illegible]

de R.

Intr'o frumoasă zi de toamnă — era pe la sfârșitul lunei Septembrie 1935 — admiram de pe înălțimea numită „Cetățuia", „Castelul" sau „Poligonul", așezarea pitorească a orașului Serajevo pe pantele munților ce-l înconjoară.

Fosta capitală a Bosniei și Herțegovinei a păstrat caracterul său specific oriental, atât prin străzile sale întortochiate, prin bazarele și minaretele moscheelor, prin casele înconjurate de grădini și risipite pe ambele maluri ale râului Miliașca, cât și prin numărul covârșitor al musulmanilor — turci sau slavi — care au păstrat până azi costumele și obiceiurile lor tradiționale.

Dacă urbanistica pierde din cauza întinderii exagerată a orașului, pitorescul și neprevăzutul sunt în câștig. Afară de artera principală fosta „Franje Iosipa ulița", unde sunt hotelurile moderne și câteva „ulițe" din cartierul central, care sunt drepte și relativ bine pavate, toate celelalte „ulițe" sunt strâmte, neregulate și în parte acoperite cu bolovani.

Am întrebat pe un funcționar unde s'a săvârșit atentatul împotriva archiducelui Franz Ferdinand.

Acesta mi-a răspuns că atentatul principal s'a săvârșit pe „podul Latinilor". El a voit să spună că al doilea atentat „izbutit" a fost acela de pe „podul Latinilor", căci primul a avut loc în altă parte.

Cum toți străinii ce vizitează Serajevo se interesează de acel atentat istoric din dimineața zilei de 28 Iunie 1914, localnicii sunt totdeaun[illegible] povestească în[illegible] observații per[illegible] rările tragice [illegible] re au pierit [illegible] Ferdinand și soția acestuia, Sofia, ducesa de Hohenberg. Ca și în tragediile antice, fatalitatea este considerată de locuitorii Serajevo-ului autoarea principală a morții năprasnice a celor două personagii.

— „Ei au scăpat după primul atentat teferi — spun ei—; dar i-a atras apoi moartea pe „podul Latinilor".

Dacă ar fi urmat drumul drept de-alungul cheiului, Prințip, ce era postat pe podul Latinilor, n'ar fi avut prilejul să tragă focurile de revolver. Dar el așteptă, acolo, pe pod trecerea cortegiului, ca și când ar fi știut de schimbarea itinerariului...".

Iată, în rezumat, ce s'a întâmplat în acea zi tragică: archiducele Franz Ferdinand, care luase parte, în calitate de principe moștenitor și inspector general al armatelor, la manevrele din regiunea Serajevo, — manevre ce au avut ca temă un război împotriva Serbiei — pe la ora 10 și jum. dimineața a trecut în automobil spre primărie, însoțit de femeia sa, Sofia. O bombă a fost azvârlită în dreptul acelui automobil de un conspirator sârb, Cearbinovici. Un ofițer din escortă, — locot-colonel Merizzi — și câțiva indivizi au fost răniți de schijele bombei. Automobilul în care se aflau archi-

(Continuare in pagina 2-a)

SCRISORI DIN ROMA

ROMA IN AJUNUL VIZITEI D-LUI HITLER

de N. de ALDISIO

Roma, Aprilie

Primirea făcută Ducelui în Germania și la Berlin a impresionat foarte mult pe italieni, puțin obișnuiți, cu toate numeroasele manifestații ale mulțimii, cu reuniunile uriașe și cu decorurile de proporții gigantice. Pentru călătoria în Italia a Führerului, decoratorii fasciști n'au voit să pară inferiori decoratorilor celui de-al treilea Reich. De aceea, un singur calificativ nimerit spre a caracteriza decorarea orașului etern, a aleelor și palatelor sale: gigantic. In primul rând, s'a construit o nouă gară, în stilul scump lui Le Corbusier și arhitecților regimului. Din gara aceasta pornește o alee care se îndreaptă spre poarta Sf. Paul, calea Triumfului, calea Imperiului și piața Veneția. O colină care distrugea noblețea și majestatea perspectivei, a fost rasă. Apoi, pe tot lungul parcursului pe care va porni cortegiul triumfal, în seara sosirii, decorurile de ipsos au apărut ca prin minune. Pretutindeni stâlpi pe care vor flutura culorile fascismului, ale Casei de Savoia și ale Reichului hitlerist. Calea Triumfului este iluminată cu felinare cu opt brațe. In fund, arcul lui Constantin apare ca în relief pe fațada Coliseului, colorat în roșu aprins și, în planul al doilea, copacii și ruinele Palatului sunt însuflețite prin lumini verzi. De la Coliseu iluminația se schimbă. Pe marginea căii Imperiului sunt așezate 42 de trepiede, având o înălțime de mai mulți metri, iar o flacără vie va crea în noapte efecte de umbre mișcătoare făcute spre a place germanilor iubitori de legende eroice. Cele două intrări ale căii sunt străjuite de vulturii romani și de fascia lictorilor, alături de crucea hitleristă. Calea Națională care duce spre gara centrală, de unde Führerul va pleca spre Neapole, e împodobită cu flamuri și drapele.

Aceasta în ce privește itinerariul cortegiilor oficiale. In acelaș timp s'a impus întregului oraș să-și facă toaleta și să se înfrumusețeze.

A găsi un zugrav a devenit o problemă și proprietarii cari au primit ordinul de a curăța fa-

(Continuare in pagina 2-a)

După semnarea acordului anglo-italian

După semnarea acordului cu Italia, d. Neville Chamberlain, primul ministru al Angliei, s'a dus să se odihnească la Uppat Lodge.

D. Chamberlain, un pasionat pescuitor, își pregătește undița.

Noui cutremure in Anatolia

Ankara, 28 (Rador). — Mișcări sismice se repetă în fiecare zi fără întrerupere între orele 17 și 20, în zona anatoliană, care a fost, după cum se știe, atât de încercată de ultimul cutremur de pământ.

In satul Halvagilar s'au prăbușit încă 60 case, iar în satul Gemele un număr tot atât de mare de locuințe s'au dărâmat.

In unele localități au trebuit să fie evacuate mai multe clădiri publice deoarece amenințau cu prăbușirea.

Acelaș cântec

de EM. HAGI MOSCO

Anschlussul, alipirea Austriei către Germania, și-a dobândit starea civilă legală prin votul din 10 Aprilie. Ratificările internaționale sunt de prisos; în noua politică naționalistă și de expansiune economică și teritorială a statelor, faptele împlinite izvorând din aceste porniri se vestesc spre înregistrare, singura procedură urmată. Plebiscitul din Austria, până eri sugrumată în hotarele din veacul de mijloc, și fără îndoială expresia nesilită a marii majorități, a dat un procent afirmativ de aproape sută la sută. Până și Viena, deși cu o treime a populației slavă, s'a rostit la fel, înnecând în disciplina prusacă tot farmecul unei ușurateci voioșii ce de veacuri îi făcea faima, numai ca să scape de starea nenorocită în care diplomația oarbă și neprevăzătoare o păstra cu tot dinadinsul.

Inchegarea poporului austro-german a fost astfel pecetluită, dând Reichului o autoritate nouă sprijinită pe un simțimânt solidar de naționalitate care, dintr'o țară învinsă militărește a făcut o Germanie invingătoare politicește. Faptele concrete nu pot fi tăgăduite și este cinstit să fie mărturisite. Ceeace iarăși nu poate fi tăgăduit, este că plebiscitul a pus o piatră de h[illegible] calea e[illegible] spre răs[illegible] nitor d[illegible] fapte nu înseamnă nici îndrăgire, nici teamă; dimpotrivă, căci greșala cea mare este aceea de a împiedeca luminarea cinstită a celor mulți.

In „Universul" din 19 Aprilie, s'a reprodus un articol din „L'Information" din 14 Aprilie, prin care se arătau mijloacele întrebuințate de Germania în atingerea țelului urmărit de penetrațiune în Europa Centrală și Orientală. Se mai arăta că România — ca și vecinele ei dela Sud — se afla în drumul împlinirii vecinicului tânăr „Drang nach Osten" și că pe piața ei, prin deosebite feluri de cumpărături ca acorduri de clearing, schimburi, tratate de comerț, își sporise într'o largă măsură proporția cumpărăturilor. De altfel, cât privește expansiunea, în broșura „Germania Mare și Europa Centrală în 1950" răspândită prin **Alldeutsche Verband**, se lămurește scopul și felul de aducere la îndeplinire a pangermanismului. Se vorbește — în anume condiții de izbândă astăzi năruite — de înființarea unui marck-graviat austro-german.

Un schimb de populații cu țările vecine ar fi asigurat o repede și ușoară colonizare curat germană a acestui pământ de margine al germanismului, cu vapoare

(Continuare în pag. 2-a)

Eleve dela liceul din Deva în Cișmigiu